

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ та СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет аудіовізуального мистецтва

Кафедра кінотелережисури та сценарної майстерності

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДІЇ В КАДРІ

ПРОГРАМА та навчально-методичні матеріали

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за спеціальністю
021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»,
галузь знань 02 «Культура та мистецтво»

Освітня програма «Режисура телебачення»

Харків – 2025 рік

**УДК 778.5(073)
В42**

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 13 від 15 квітня 2025 року)

**ФАРАФОНОВ
Борис Якович**

Укладач:
старший викладач кафедри
кінотелережисури та сценарної майстерності

Рецензенти:

Набоков Р.Г.

кандидат мистецтвознавства,
декан факультету сценічного мистецтва
Харківської державної академії культури
кандидат філософських наук,

Коновалов Д.О.

завідувач кафедри фотомистецтва та операторської
майстерності факультету аудіовізуального мистецтва
Харківської державної академії культури

В42

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДІЇ В КАДРІ : програма та навч.-метод. матеріали для здобувачів
2 року навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спец.
«Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» / М-во культури та стратег. комунікацій
України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т аудіовізуал. мистецтва, Каф.
кінотелережисури та сценарної майстерності ; уклад. Б. Я. Фарафонов. Харків :
ХДАК, 2025. 16 с.

УДК 778.5(073)

© ХДАК, 2025

© Фарафонов Борис Якович, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Теоретична частина курсу	6
Практична частина курсу	7
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА	
Завдання до самостійної роботи	8
Організація самостійної роботи студентів	9
ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	11
КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	12
Розподіл балів, які отримують здобувачі	
Шкала оцінювання та критерії оцінювання	
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	13

ВСТУП

Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Кінотелережисура» за спеціальністю «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Курс викладається у 3 семестрі з урахуванням знань, умінь та навичок, набутих здобувачами під час вивчення попередніх освітніх компонентів: «Теорії драми», «Кінотелережисура», «Кінодраматургія та сценарна справа», «Вступ до фаху», «Основи звукорежисури АВТ», «Основи відеомонтажу» та інші (за навчальним планом).

Обсяг дисципліни: 90 годин (3 кредита ECTS) з них:

- ✓ Лекції: 10 годин.
- ✓ Практичні заняття: 20 годин.
- ✓ Самостійна робота: 60 годин.

Мета дисципліни: формування фахового режисерського мислення на рівні роботи з виразним, сповненим дії зображенням в екранному творі.

Завдання дисципліни:

- ✓ дати уявлення про поняття візуалізації дії в конкретиці зображення екранного твору та розкрити важливість цієї проблеми в процесі творення екранного продукту;
- ✓ познайомити з конкретикою роботи режисера над вмотивованою візуалізацією драматургічної дії в процесі як формування режисерського задуму екранного твору (проблеми які виникають в ході процесу формування і методика їх вирішення), так і в процесі безпосередньо виробництва твору;
- ✓ сформувати систему теоретичних фахових уявлень щодо процесу творення екранного твору.

Відповідно до затвердженого Стандарту вищої освіти за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти дисципліна **забезпечує формування / удосконалення наступних фахових компетентностей:**

ЗК06 – здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК10 – здатність бути критичним та самокритичним;

ЗК15 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК16 – вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ФК02 – здатність створювати та реалізувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності;

ФК04 – усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва;

ФК07 – здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами;

ФК08 – здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності;

ФК15 – вміння опрацьовувати кінознавчу літературу, узагальнювати та аналізувати кінознавчий матеріал, формувати наукові теми та розуміти подальші перспективи розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

Також курс забезпечує формування та удосконалення таких програмних результатів навчання (відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти):

- ПРН 1 Володіти методами та прийомами редакторсько-сценарної/ продюсерської/ режисерської/ операторської/ звукорежисерської творчо-виробничої діяльності при створенні (виробництві) аудіовізуальних творів.
- ПРН 2 Володіти методами та навичками роботи з монтажною технікою та програмним забезпеченням
- ПРН 3 Володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням
- ПРН 4 Володіти методами та навичками роботи зі звукозаписувальною та звуковідтворювальною технікою та обладнанням.
- ПРН 5 Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі
- ПРН 6 Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.
- ПРН 7 Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.
- ПРН 8 Забезпечувати підготовчий, виробничий та пост-виробничий етапи створення (виробництва) аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.
- ПРН 9 Планувати і організовувати роботу колективу для виконання професійних завдань.
- ПРН 10 Оформлювати виробничу документацію (заявка, календарно-постановочний план, кошторис тощо).
- ПРН 12 Розуміти фінансово-адміністративні принципи організації мистецьких заходів, діяльності виробничих колективів, телевізійних каналів та інших закладів аудіовізуальної сфери.
- ПРН 15. Вміти спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності)
- ПРН 17 Збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення

Успішне засвоєння курсу формує у здобувачів:

Знання:

- базові теоретичні положення стосовно предмету даного навчального курсу;
- показники застосування теоретичного знання в практиці виробництва екранного твору;
- основні теоретичні підходи до вирішення проблемних питань, окреслених даним навчальним курсом.

Уміння:

- застосовувати отримані знання для вирішення фахових проблемних питань;
- використовувати набуті знання в практиці екранного творення.

Навички:

- застосування свого теоретично-методологічного потенціалу в практиці екранного творення;
- неупереджено ставитись до виникаючих в ході практичної діяльності творчих та виробничих проблем.

Набутий здобувачами досвід візуалізації драматургічної дії в ході практичного творення малоформатних навчальних екранних творів, стає важливим підґрунтям як для опанування таких навчальних дисциплін як «Режисерський задум: принципи втілення», «Переглядовий семінар з драматургії фільму», «Звукорежисура АВТ», «Теорія та практика монтажу АВТ» та інших, а також і для вдосконалення якості власного рівня фахових компетенцій та успішної фахової кар'єри.

Методи навчання

В ході реалізації процесу вивчення навчальної дисципліни передбачене використання методів організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності за джерелом передачі і сприймання інформації – словесні (лекція, бесіда, розповідь), наочні (демонстрація та ілюстрація), практичні (вправи, навчальна праця), робота з джерелами інформації (книги, матеріали з Мережі); за логікою передачі й сприймання навчальної інформації (індуктивний та дедуктивний методи); за рівнем самостійності (напруженості) пізнавальної діяльності (репродуктивний, проблемний, евристичний, дослідницький) та за ступенем керівництва навчальною роботою (робота під керівництвом викладача та самостійна робота студента).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається з 5тем, що пов'язаних між собою змістовними складовими та забезпечують формування визначених знань, умінь і навичок.

Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					
	усього	у тому числі				
		лек	прк	сем	інд	сам
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Візуалізація як проблема перекладу з вербального на іконічне.	6	2				4
Тема 2. Кадр в кіно як «динамічна картина».	6	2				4
Тема 3. Перехід вербального в зображення: «читаємо» картину.	10	2	2			6
Тема 4. Режисерський етюд за картиною.	8	2				6
Тема 5. Візуальні ознаки драматургічного жанру.	8	2				6
Тема 6. Практичний аналіз твору живопису.	20		4			16
Тема 7. Оповідь за картиною.	20		4			16
Тема 8. Режисерський етюд за картиною: практика творення.	42		10			32
Разом	120	10	20			90

Теоретична частина курсу

Тема 1. Візуалізація як проблема перекладу з вербального на іконічне.

- 1.1. Поняття «візуалізація».
- 1.2. Візуальні (іконічні) тексти.
- 1.3. Екранний твір як аудіовізуальний текст.
- 1.4. Структура та структурні одиниці аудіовізуального тексту.
- 1.5. Висновки.

Тема 2. Кадр в кіно як «динамічна картина».

- 1.1. Значення «картинної рами» для живопису та в кіно.
- 1.2. Інша реальність та її закони.
- 1.3. Кадр як зображення, та кадр як відображення: рівні існування кадру щодо змісту, або як зображення стає мовою.
- 1.4. Висновки.

Тема 3. Перехід вербального в зображення: «читаємо» картину.

- 3.1. Картина як оповідь про подію.
- 3.2. Оповідні елементи: сюжет, композиція, світло, кольори, виразність дії.
- 3.3. Зображальний жанр та зміст: взаємостосунки.
- 3.4. Висновки.

Тема 4. Режисерський етюд за картиною.

- 4.1. Аналіз першоджерела (картини).
- 4.2. Ієрархія сприймання (послідовність бачення – зчитування сюжету).
- 4.3. Сценарна конструкція етюд (що за чим ми показуємо).
- 4.4. Візуальне узгодження екранної оповіді.
- 4.5. Висновки.

Тема 5. Візуальні ознаки драматургічного жанру.

- 5.1. Жанр та ілюзія реальності: взаємовідносини.
- 5.2. Екранний простір кадру та його вплив на сприймання драматургії відносин.
- 5.3. Оптичні спотворення та їх вплив на сприймання зображення.
- 5.4. Кінематика руху в кадрі.
- 5.5. Колір як виражальний засіб.
- 5.6. Гротеск та імпресія як принципи утворення стилю.
- 5.7. Висновки.

Практична частина курсу

Сучасні практичні заняття – це форма навчального заняття, при якій науково-педагогічний працівник організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом виконання спеціально сформульованих завдань та сприяє формуванню вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття мають важливе виховне та практичне значення і орієнтовані на вирішення наступних завдань:

- поглиблення, закріплення і конкретизацію знань, отриманих на лекціях, семінарах та в процесі самостійної роботи;
- розвитку умінь спостерігати та пояснювати явища, що вивчаються;
- формування практичних умінь і навичок, необхідних в професійній діяльності;
- розвитку самостійності (у структурі практичного заняття домінує самостійна робота здобувачів) тощо.

Практичну частину курсу умовно можна поділити на три етапи: навчання аналізувати твір живопису, створювати на основі аналізу сценарій режисерського етюд за картиною, реалізовувати сценарій таким чином, щоб екранний твір за змістом та естетикою, відповідав своєму прототипові.

Тема 6. Практичний аналіз твору живопису.

Тема 7. Оповідь за картиною.

Тема 8. Режисерський етюд за картиною.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
3	Перехід вербального в зображення	2
6	Практичний аналіз твору живопису	4

7	Оповідь за картиною	4
8	Режисерський етюд за картиною	10
Усього годин		20

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА

Самостійна робота здобувача є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення конкретної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Підготовка до аудиторних занять, до проміжного й підсумкового контролю знань відбувається згідно робочої/навчальної програми. Під час підготовки передбачається ознайомлення та конспектування навчальної літератури, перегляд навчальних та художніх відеофільмів, робота з ілюстративним матеріалом.

Невід'ємною специфічною для опанування освітньо-професійними програмами спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» частиною самостійної роботи здобувача є праця над творенням практичних навчальних екранних робіт, яка постійно відбувається протягом всіх років навчання.

Завдання до самостійної роботи

Тема	Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
1	Візуалізація як проблема перекладу з вербального на іконічне: робота з конспектом, робота з першоджерелами, перегляд рекомендованого візуального матеріалу.	4
2	Кадр в кіно як «динамічна картина»: робота з першоджерелами, робота над конспектом, перегляд візуального матеріалу за темою.	4
3	Перехід вербального в зображення: робота з першоджерелами, пошук інформації за темою, робота з візуальною інформацією.	6
4	Режисерський етюд за картиною: робота з конспектом, знайомство з першоджерелами, пошук в Мережі додаткового матеріалу за темою.	6
5	Візуальні ознаки драматургічного жанру: робота з конспектом, ознайомлення з першоджерелами за темою, пошук творів живопису в Мережі, які можна використати як аргументи в дискурсі за темою.	6
6	Практичний аналіз твору живопису: пошук картини для аналізу та її узгодження з викладачем, аналіз живописного твору за методикою, що була надана від час вивчення теми 3, на основі аналізу складання звіту та сюжетної конструкції твору.	16
7	Оповідь за картиною: на основі проведеного аналізу твору живопису, робота над сценарієм етюду з обов'язковим режисерським аналізом сюжету. Оформлення сюжету та режисерського аналізу в розширену сценарну заявку з подальшою її розробкою у разі затвердження до виробництва.	16
8	Режисерський етюд за картиною: проведення повного комплексу підготовчого, зйомочного та монтажно-тонуального періодів виробництва для отримання закінченої виробництвом екранної роботи.	32
Усього годин		90

Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів у процесі вивчення курсу передбачає декілька різновидів діяльності:

1. Самостійне вивчення першоджерел.
2. Робота над практичними екранними завданнями (екранні вправи та екранні навчальні роботи).
3. Робота над конспектом лекцій.
4. Ознайомлення з екранними творами, визнаними художньою спадщиною національного та світового кінематографа.

1. Робота над першоджерелами та коментарі до них.

Вивчення теоретичного доробку класиків екранної режисури займає значний обсяг часу самостійної роботи студента. Найбільш корисною, нам вважається така послідовність дій: ознайомлення зі змістом, передмовою та післямовою, що дає загальне уявлення про першоджерело, потім читання основного масиву тексту з виділенням основних тез автора, визначенням проблемних питань та варіантів відповідей на них. Обов'язковим є визначення невідомих слів, термінів, незнайомих імен, для чого треба звертатись до енциклопедій і словників.

Дієвим засобом засвоєння матеріалу є складання конспекту першоджерела – стислий виклад основних положень і висновків в їх логічній послідовності з цитуванням найбільш значних думок автора. В конспекті необхідно вказати прізвище та ініціали автора, назву твору, місто, видавництво і рік видання, загальну кількість сторінок. При використанні цитати необхідно зазначити номер сторінки, на якій знаходиться вислів. В якості першоджерел часто виступають статті у збірках та періодичних виданнях. В цьому випадку, після назви статті зазначається назва збірки або періодичного видання, місце і рік видання (коли це журнал, місце видання не вказується), сторінки, на яких знаходиться матеріал. При використанні цитати із статті, номер сторінки не зазначається.

Конспектування першоджерел – важливий спосіб глибокого засвоєння знань, виробу вміння творчо мислити та розуміння еволюційних процесів, що відбувалися у світовому та національному кіномистецтві.

2. Практичний досвід та коментар до нього (творчий щоденник).

Виконання практичних екранних робіт пов'язане з накопиченням досвіду творення, що архіважливе для формування майбутнього фахівця в галузі екранного мистецтва та виробництва. Методика опанування прийомами творення зазвичай визначає, що кожен прийом виконує певне завдання, що практика творення потребує вмотивованості його застосування. Розуміти доцільність використання прийому допомагає фіксація аргументів на його користь і аналіз якості (технічної та художньої) коли робота закінчена. Тільки в цьому випадку можна казати, що кінематографіст зможе бути естетично переконливим і його твір впливатиме на свого глядача. Для формування цілеспрямованої, економної, а тобто ефективної діяльності в процесі виробництва, суттєву роль відіграє творчий щоденник у якому фіксуються хід роботи над практичними зйомочними вправами від постановки завдання, до аналізу технології і якості його виконання. Ця форма самостійної роботи, започаткована С.М.Ейзенштейном брала початок від тих робочих записів, що робив режисер в ході роботи над своїми фільмами і цей метод він пропонував своїм учням, коли викладав

режисуру кіно у ВДКУ. Ефективність творчого щоденника не викликає сумнівів. Його ведення привчає до системної роботи над помилками і привчає до постійної аналітичної роботи, до постійного аналізу свого труда. Невипадково майже всі провідні режисери кіно 20 століття в тій чи іншій формі використовували цей метод самовдосконалення.

3. Робота над конспектом лекцій

Специфіка лекційної частини курсу «Візуалізації дії в кадрі» полягає в тому, що канонізованої навчально-методичної літератури, а також підручників, які визнані як фундаментальні при опануванні фахом режисури екранних творів, не існує і ми маємо або конспекти лекцій визнаних режисерів, або мемуарного характеру посібники, які відображають погляд на проблему того чи іншого практика екранної творчості. Саме тому робота над конспектом лекцій, який складається з матеріалів, що подаються викладачем в ході лекційних занять та виявляються під час самостійної роботи над першоджерелами та в ході виконання навчальних вправ, має велике значення для формування фахової свідомості студента. Доцільним є ведення конспекту (робочих записів) за певною системою:

1. Теоретичні положення та пояснення до них.
2. Першоджерела та коментарі до них.
3. Практичний досвід та коментар до нього (творчий щоденник).
4. Особистий довідник.

Така структуризація дозволяє певною мірою структурувати отриману під час навчання інформацію і систематизувати її, що сприяє формуванню певної моделі фахової свідомості та формуванню необхідних фахових компетенцій.

Процес опанування навчальною дисципліною, бо вона є практично-теоретична і в якості кінцевого результату передбачає певний екранний доробок, повинен бути зорієнтованим на творчому засвоєнні та практичному застосуванні отриманих в ході занять теоретичних знань та формуванні практичних умінь творення екранного твору.

Як вірно зазначають методисти, накопичення теоретичних знань та уявлень не має бути самоціллю, бо без застосування в практичній діяльності (тобто творенні екранного продукту), ця інформація не є актуальною і не відкладається в довготривалій пам'яті.

Необхідність чіткого та акуратного ведення конспекту зумовлена його актуальністю у подальшому фаховому житті студента, він стає своєрідним робочим довідником та фаховим щоденником. Звичка занотовувати та аналізувати свій безпосередній, або чийсь, тобто опосередкований, фаховий досвід, дає можливість прискорити процес фахового зростання. В будь якій сфері діяльності окремі фахові поняття та визначення знаходяться у певному взаємозв'язку, тому невірне визначення або тлумачення одного породжує ланцюгову реакцію невірного тлумачення інших, що веде до кризи фахової свідомості, яка неодмінно впливає на фахову діяльність. Запобіганням цьому стає робота над термінологією, виховання певної культури спілкування професійною мовою, що потребує від викладача часу та терпіння.

4. Особистий довідник.

Певною мірою це систематизована інформація фахового характеру, необхідна початківцям (і не тільки) як підказка в роботі, як оперативна інформація, що може впливати на прийняття рішень в ході роботи над екранним твором. Своєрідним прототипом особистого довідника є «Словник театру» Патріса Паві, в котрому в стислій формі розглянуті найбільш актуальні теоретичні та практичні питання виникаючі в ході роботи над виставою, проте в галузі

екранного мистецтва такого плану особистий поради́ник, конспект власного досвіду, не менш потрібен. І творчий щоденник і особистий довідник є тими формами фахового самовдосконалення, які супроводжують творчу особистість протягом усього його професійного, творчого життя.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання: проблемний виклад (обговорення, дискусія); системно-аналітичний; пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий – пошук фактичних і візуальних матеріалів.

Перевірка та поточне оцінювання знань здобувачів денної форми навчання проводиться за 100-бальною шкалою. Загальний бал складається з суми балів з усіх видів навчальної роботи відповідно до структури кредитів / балів, отриманих протягом семестру.

Здобувач вважається таким, що успішно засвоїв курс, якщо він:

1. вільно володіє необхідною термінологією;
2. виконав усі заплановані викладачем завдання практичної та самостійної роботи;
3. під час теоретичного опитування вірно відповідає на поставлені запитання, орієнтується у жанрово-видовій специфіці твору / явища, тощо;
4. здійснює аналіз / інтерпретацію твору / явища;
5. визначає внесок провідних митців у розвиток аудіовізуального мистецтва.

Форми контролю

Вид контролю	Методи контролю
Поточний	моніторинг знань та умінь на практичних заняттях
Самостійна робота	перевірка самостійної роботи здобувачів
Підсумковий	залік

Завданням поточного опитування є перевірка вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, формування навичок самостійної роботи з текстами та спроможності їх осмислення та інтерпретації; навичок усної самопрезентації.

Робота на практичних заняттях передбачає перевірку виконаних протягом відповідних завдань самостійної роботи здобувачів та здійснюється під час проведення практичних занять.

Передбачає індивідуальну перевірку знань матеріалу курсу, умінь його проаналізувати та вписати в контекст доби (епохи), стилю, творчості майстра тощо. Також передбачені перевірки якості виконання завдань самостійної роботи здобувачів під час атестацій (див. пункт цього силабусу щодо самостійної роботи здобувачів).

Підсумковий контроль виконується з метою оцінювання рівня знань, вмінь і навичок, отриманих здобувачем протягом семестру. Система підсумкового контролю передбачає оцінювання рівня знань всіх тем дисципліни.

Залік як підсумкова форма контролю проводиться у змішаній формі, яка передбачає письмові відповіді на теоретичні питання (перевірка знань) та захист практичних екранних робіт та письмових постановочних проєктів до них. Здобувач допускається до заліку за умови виконання усіх навчальних завдань і наявності позитивних результатів з усіх форм поточного та проміжного контролю. Кількість балів, які здобувач може отримати за результатами заліку, не може перевищувати 20 % від загальної кількості балів (100 балів).

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Рейтинговий бал є «комплексним показником успішності здобувача, який визначається сумою фактично набраних рейтингових балів за усіма передбаченими заліковими модулями семестру і дає кількісну характеристику стану поточних навчальних досягнень здобувача з цієї дисципліни».

Оцінювання поточного контролю відбувається за наступними критеріями:

- якість виконання завдань самостійної роботи здобувачів;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу;
- розуміння, рівень засвоєння питань (проблем), що вивчаються;
- якість підготовки практичних завдань з використанням сучасних професійних програмних засобів, тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту. Для навчальної дисципліни «Візуалізація дії в кадрі» залік пройде в формі захисту екранної роботи за картиною жанрового живопису.

Пакет залікових документів складає:

1. Зображення картини жанрового живопису яка є основою режисерського етюд (екранна робота).
2. Письмове викладення сюжету, який відображено на картині та опис свого задуму екранної роботи на тему картини.
3. Сегментація картини на окремі самодостатні сегменти в форматі кадру, сторони якого відповідають співвідношенню сторін картини – прототипу етюд.
4. Монтажна вправа за сегментованою картиною (розташування сегментів зображення картини в певній, на розсуд здобувача, послідовності, яка передає зміст картини). Звукова доріжка до вправи обов'язкова!
5. Літературний сценарій екранного етюд за твором живопису.
6. Технологічний (режисерський) сценарій екранного етюд за твором живопису.
7. Екранна робота в довершеному вигляді (технічний титр, початкові та прикінцеві титри).

Вартість складових пакету в балах:

- Позиція 1 – 4 бали максимально.
- Позиція 2 – 12 балів максимально.
- Позиція 3 – 4 бали максимально.
- Позиція 4 – 12 балів максимально.
- Позиція 5 – 12 балів максимально.
- Позиція 6 – 12 балів максимально.
- Позиція 7 – 24 бали максимально.

При відсутності пункту 7 в пакеті залікових документів здобувач може претендувати лише на 60 балів з 100 можливих.

Захист пакету залікових документів (його презентація та відповіді на питання щодо якості та змісту складових пакету) – 12 балів максимально.

У викладача є можливість застосувати заохочувальні бали. Їх вісім (8).

Шкала оцінювання та критерії оцінювання

Сума балів за всі види	ECTS	Оцінка за національною шкалою та її критерії	
90 – 100	A	зараховано	вірно відповідає на поставлені запитання; вільно володіє термінологією та основними теоретичними поняттями з предмету; брав активну участь у практичних заняттях; виконані завдання СРЗ
82-89	B		вірно відповідає на поставлені запитання, але не достатньо вільно володіє термінологією та основними теоретичними поняттями з предмету; брав активну участь у практичних заняттях; виконані завдання СРЗ
74-81	C		не завжди вірно відповідає на поставлені запитання, не достатньо вільно володіє термінологією та основними теоретичними поняттями з предмету; не завжди брав активну участь у практичних заняттях; виконані не всі завдання СРЗ
64-73	D		не відповідає на усі поставлені запитання, не достатньо вільно володіє термінологією та основними теоретичними поняттями з предмету; не достатня участь у практичних заняттях; виконані не всі завдання СРЗ
60-63	E		не відповідає на усі поставлені запитання, не достатньо вільно володіє термінологією та основними теоретичними поняттями з предмету; не достатня участь у практичних заняттях; виконані не всі завдання СРЗ
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	не відповідає на поставлені запитання, не вільно володіє термінологією та основними теоретичними поняттями з предмету; не брав участь у практичних заняттях; виконані не всі завдання СРЗ
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не відповідає на поставлені запитання, не володіє термінологією та основними теоретичними поняттями з предмету; не брав участь у практичних заняттях; не виконані завдання СРЗ

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

Базова:

1. Алфьорова З. І. До питання про екран у майбутньому / З. Алфьорова // Сучасний стан українського мистецтвознавства та шляхи його подальшого розвитку : матеріали наук. конф. / Акад. мистец. України. — К., 2000. — С. 124–126.
2. Алфьорова З. І. Візуальні коди сучасності / З. І. Алфьорова // Традиційна культура в умовах глобалізації: проблема наслідування культурного коду нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (21–22 груд. 2006 р.). — Х., 2006. — С. 14–17
3. Бойд, Ендрю. Ефірна журналістика. Технології виробництва ефірних новин. Пер.з англ. — Київ, Focal Press, 2007. — 429 с.
4. Горпенко В.Г. Архітектура фільму. В 5-ти т: 3 - 1,3 – 2; К. ДІТМ, 2000.
5. Горпенко В.Г. Монтаж: кіно, телебачення. К. КиМУ, 2003.

6. Довженко О.П. Твори. В 6-ти т. К. Дніпро, 1983.
7. Десятник Г. О. Професія: режисер кіно і телебачення. К. КНУ, 2018. – 88с.
8. Зубавіна І. Б. Нові екранні технології: специфіка комунікативної дії. Віртуалізація світу як стратегія «нуль дистанції» / І. Зубавіна // Сучасне мистецтво : зб. Ін-ту проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. — К. : «Акта», 2004. — Вип. 1. С. 246–241.
9. Зубавіна І. Б. Екранна культура: філософські інтенції сучасної теоретичної думки // Художня культура. Актуальні проблеми : зб. наук. пр. Вип. II. — К. : АМУ, 2005. — С. 59–74.
10. Кісін В.Б. Режисура як мистецтво та професія. Життя, актор, образ. – Київ, КМ Academia, 1999. – 267 с.

Додаткова:

11. *Hicks, J.*. Dziga Vertov: defining documentary film. — London; New York: I.B.Tauris, Palgrave Macmillan, 2007. — 194 p.
12. Левчук Т.В., Ільяшенко В.В. Кинорежисура. – Київ, Мистецтво, 1981. – 243 с.
13. Ширман Р.Н. Алхимия режиссуры. – Київ, «Телерадиокурьер», 2008. – 448 с.
14. Яковець А.В. Телевізійна журналістика: теорія і практика : [підручник] / А. В. Яковець ; А. В. Яковець. — К. : «Вид. дім Києво-Могилян. акад.», 2007. — 239 с. — Бібліогр.: с. 235 - 239.

Навчальне видання

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДІЇ В КАДРІ

Програма та навчально-методичні матеріали
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються
за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»,
галузь знань 02 «Культура та мистецтво».
Освітня програма «Кінотелережисура »

Укладач:

Фарафонов Борис Якович

старший викладач

Видається в авторській редакції

Комп'ютерний набір Фарафонов Б.Я.

План 2025

Підписано до друку 15.04.2025 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. _____ Тираж 100. Зам № _____

Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.